

Občina Radenci
Radgonska cesta 9

9252 Radenci - SI

Datum: 01.02.2021

ZADEVA: **ELABORAT O OBLIKOVANJU CENE IZVAJANJA STORITEV OBVEZNE JAVNE SLUŽBE OSKRBA S PITNO VODO TER PRIPADAJOČE OMREŽNINE ZA UPORABO JAVNIH INFRASTRUKTURNIH OBJEKTOV IN NAPRAV V OBČINI RADENCI ZA LETO 2021**

PРАВNA PODLAGA: **Zakon o javnih financah /ZJF/ (Ur.l. RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002-ZJU, 127/2006-ZJZP, 14/2007-ZSDPO, 109/2008, 49/2009), Zakon o gospodarskih javnih službah /ZGJS/ (Ur.l. RS, št. 32/1993, 30/1998-ZLPP0, 127/2006-ZJZP), Zakon o varstvu okolja /ZVO-1/ (Ur.l. RS, št. 39/2006-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006 Odl. US: U-I-51/06-10, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009), Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. RS, št. 87/2012)**

PREDLAGATELJ: Izvajalec javne službe - Režijski obrat Občine Radenci
PRIPRAVLJAVCI: Inštitut IRIS Maribor - dr. Žan Jan Oplotnik, univ. dipl. ekon.

**Povzetek pomembnejših sestavin elaborata za namene poročanja
glede na 15.čl. Uredbe (Ur.l. RS, št. 87/2012)**

Cena storitve izvajanja javne službe				
	2018	2019	2020	2021 predlog
Predlagana cena (€/m ³)	0,6975	0,4250	n.p.	0,6747
Obračunska cena (€/m ³)	0,4765	0,5265	0,6427	-
Zaračunana cena (€/m ³)	0,5010	0,4250	0,6747	0,6747
Razlika obrač/zarač v %	+5,14%	-19,28%	+4,98%	0,00%

Cena javne infrastrukture – omrežnina				
Velikost priključka	2020	2021	subvencija	2021 (s subvencijo)
DN ≤ 20	8,5274	8,5274	4,0100	4,5174
20 < DN < 40	25,5822	25,5822	12,0300	13,5522
40 ≤ DN < 50	85,2740	85,2740	40,1000	45,1740
50 ≤ DN < 65	127,9110	127,9110	60,1500	67,7610
65 ≤ DN < 80	255,8220	255,8220	120,3000	135,5220
80 ≤ DN < 100	426,3700	426,3700	200,5000	225,8700
100 ≤ DN < 150	852,7400	852,7400	401,0000	451,7400
DN ≤ 150	1.705,4800	1.705,4800	802,0000	903,4800

	2016	2019	2020	2021
Količina opravljene storitve (v m ³)	513.082	488.621	446.845	452.050
Vrednost opravljene storitve (v €)	244.477	257.277	287.191	305.000
Število uporabnikov (priključki)	2.007	1.699	1.699	1.739

1 Uvodna pojasnila in stanje na področju izvajanja obvezne gospodarske javne službe

V skladu z zakonodajo, so za izvajanje lokalnih obveznih gospodarskih javnih služb na svojem območju pristojne občine oziroma lokalne skupnosti. Občina v tem okviru uredi izvajanje obvezne gospodarske javne službe v eni izmed dopuščenih in možnih oblik, ki jih določa tudi Zakon o gospodarskih javnih službah (Ur.l.RS, št.32/32/1993, 30/1998-ZZLPP0, 127/2006-ZJZP) in sicer bodisi v obliki režijskega obrata, kot javno podjetje ali skozi podelitev koncesije in prepustitev izvajanja javne službe zasebnemu sektorju. Navedene tri oblike izvajanja obveznih gospodarskih javnih služb so edine možne oblike izvajanja, kar pomeni, da se mora lokalna skupnost oziroma občina opredeliti znotraj navedenih možnosti, kako bo izvajala svoje pristojnosti s tega področja. V preteklosti je bilo izvajanje marsikatero obvezne gospodarske javne službe prepuščeno zunanjim zasebnim izvajalcem zgolj preko javno-naročniškega razmerja, torej z zbiranjem ponudb in podpisom (običajno kratkoročne) pogodbe o izvajanju javne službe ali upravljanju z infrastrukturnim omrežjem po katerem se izvaja javna služba. Takšna oblika izvajanja z današnjo zakonodajo ni dopustna in zato so morale občine izvajanje teh javnih služb in upravljanje z infrastrukturo po kateri se izvajajo te javne službe v občini, urediti na enega izmed načinov kot navedeno zgoraj.

Občina Radenci se je v okviru izvajanja obvezne gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo odločila, da bo to javno službo opravljala preko lastnega režijskega obrata¹. Prednost občinskih režijskih obratov je v tem, da občina tako bolje nadzoruje stroške izvajanja posamezne lokalne gospodarske javne službe, prav tako pa se ti lahko tudi zmanjšajo, saj se precej splošnih / posrednih stroškov porazdeli v obliki internih stroškov znotraj občine. Slaba stran takšnega izvajanja je , da občine običajno ne razpolagajo z vsemi potrebnimi sredstvi in resursi za izvajanje javne službe in morajo del storitev izvajanja naročati pri zunanjih podizvajalcih, ki potem proti plačilu izvajajo potrebne storitve za režijski obrat. Kljub temu je pričakovati, da bo Režijski obrat Občine Radenci uspešno, učinkovito in v skladu z zakonodajo in pravili opravljal javno službo v občini.

2

¹ Občinski svet Občine Radenci je z dne 28.10.2011 sprejel sklep št. 355-18/2011, po katerem se izvajanje storitev obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja oskrbe s pitno vodo v občini Radenci podeli javnemu podjetju Prlekija d.o.o., Ormoška cesta 3, 9240 Ljutomer, ki ga zastopa direktor Davorin Kurbus. Javno podjetje Prlekija je v 100% lasti občin, ki jim pripada lastniški delež: Ljutomer 30,77%, Gornja Radgona 22,5%, Radenci 13,71%, Apače 9,52%, Križevci 9,07%, Sveti Jurij ob Ščavnici 7,59 %, Veržej 3,43% in Razkrižje 3,41%. Vključevanje javnega podjetja Prlekija d.o.o. je urejeno s projektom izgradnje Pomurskega vodovoda, Podsystem C, kjer je bil kot eden izmed pogojev financiranja kohezije enotna cenovna politika in upravljanje sistema. Izvajalec GJS oskrbe s pitno vodo v Občini Radenci je bilo podjetje SIM Radenci do 09.01.2019, ko je župan Občine Radenci Roman Leljak po ugotovitvi:

- da sklep Občinskega sveta št. 355-18/2011 z dne 28.10.2011 ni realiziran,
- da za leta 2017 in 2018 ni bil izdelan Elaborat za oskrbo s pitno vodo in predložen OS Občine Radenci v odločanje,
- da je 15.01.2017 vključen v sistem novi porabnik storitev vodooskrbe, in sicer poslovni sistem Radenska d.d. ki predstavlja v celoti vseh odjemalcev kar okoli 30% spremembo oziroma povečanje oskrbe s pitno vodo,

realiziral sklep OS Občine Radenci št. 355-18/2011 in s sklepom 0203-0001/2019 z dne 09.01.2019 odpovedal Pogodbo o oskrbi s pitno vodo in vzdrževanju vodovodnega sistema na območju Občine Radenci podjetju SIM d.o.o.. Pogodba je bila datirana na datum 01.03.2001. Nosilec pogodbe je Radenska Ekoss d.o.o., SIM Radenci d.o.o. pa je pravni naslednik Podjetja Radenska Ekoss d.o.o (pravno nasledstvo je razvidno iz podatkov iz AJPES, Občina Radenci drugih dokazil o pravnem nasledstvu v svojem arhivu nima). S predmetnim sklepom o odpovedi pogodbe, podjetje SIM d.o.o. preneha z upravljanjem oskrbe s pitno vodo z dnem 28.02.2019.Podlaga za to, da bo JP Prlekija izvajala posamezno storitev obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja v občini, je sprejet in urejen z Odlokom za področje posamezne obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja v občini, Tehnični pravilnik za ista področja, pogodba o najemu gospodarske javne službe, sklenjena med občinami in Prlekijo, ter sklep OS Občine Radenci o potrditvi cene za izvajanje javne službe oskrbe s pitno vodo. Javno podjetje Prlekija v tem trenutku nima kadrovskih in tehničnih rešitev, da prevzame upravljanje z vodovodom Občine Radenci.

V okviru izvajanja javne službe znotraj režijskega obrata je ena izmed obveznosti slednjega tudi priprava letnega poročila izvajanja v obliki t.i. *Elaborata o oblikovanju cene izvajanja storitev obveznih javnih služb oskrbe s pitno vodo ter tej pripadajoče omrežnine za uporabo javnih infrastrukturnih objektov in naprav*. Elaborat je kot obvezen dokument predpisan v *Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* (Ur.l. št. 87/2012) – v nadaljevanju krajše **Uredba**, ki jo je sprejela Vlada RS z namenom ureditve področja oblikovanja cen storitev na področju izvajanja obveznih gospodarskih lokalnih javnih služb varstva okolja.

Pristojni občinski organ občine Radenci je elaborat kot ga predvideva Uredba prvič sprejel in potrdil v letu 2015. Takrat je bila tudi uveljavljena nova cena za javno službo oskrbe s pitno vodo ter pripadajočo omrežnino. Med leti 2016 in 2018 elaborati po Uredbi niso bili obravnavani oz. potrjeni na pristojnem organu občine. Prvič je bil po navedenem datumu elaborat znova obravnavan in potrjen za leto 2019, ko je občina tudi pričela z dejanskim izvajanjem javne službe v okviru Režijskega obrata v občini. V tistem obdobju je prav tako prišlo do nekaterih ključnih sprememb v parametrih izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo, prav tako pa so se pričela urejati razmerja s sosednjimi občinami in dotedanji izvajalcem javne službe. V tekočem letu se tako počasi v celoti urejajo razmerja z ostalimi občinami, prav tako se aktivira del investicije v infrastrukturo in prenaša infrastruktura v last občine.

Uredba določa metodologijo za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja ter ukrepe in normative, povezane z obračunom cen storitev javnih služb njihovim uporabnikom. Ob prvi ali spremenjeni ceni ter omrežnini, izvajalec javne službe predloži elaborat v potrditev pristojnemu občinskemu organu, slednji pa na tej podlagi odloči o potrditvi cene ter jo uveljavi s sklepom skupaj z morebitno subvencijo za tekoče leto. Uredba nadalje pravi, da se cena opravljanja storitev javnih služb obračuna na podlagi dejanskih količin opravljenih storitev ter dejanskih stroškov, ki so ob tem nastali, pri čemer izvajalec običajno enkrat letno ugotavlja dejanske (obračunske) vrednosti ter jih primerja z ocenjenimi, to je t.i. predračunskimi vrednostmi. Če se ugotovi razlika med dejanskimi in ocenjenimi vrednostmi, se to upošteva pri izdelavi elaborata za naslednje obdobje. Če razlika med ocenjenimi in dejanskimi vrednostmi, s tem pa tudi razlika med potrjeno in obračunsko ceno presega deset odstotkov, se elaborat ponovno pošlje v potrditev, sicer pa to ni potrebno. Uredba določa strukturo oziroma elemente cene javne službe kot sledi:

a) **»ceno storitve« izvajanja javne službe kot variabilni del cene (CS)**, kjer gre za stroškovno lastno ceno dobave ene enote (npr. m³) javne storitve neposrednemu uporabniku in mora glede na sprejeto uredbo pokrivati vse dejanske lastne stroške, ki nastajajo z izvajanjem te storitve (LC). Ta del cene je za uporabnika variabilen in je odvisen od količine porabe javne dobrine (npr. dobavljene vode v primeru javne službe oskrba s pitno vodo v občini),

b) **»omrežnino« kot fiksni del cene izvajanja javne službe (OMR)** kot povračilo stroška izrabe javne infrastrukture, ki se uporabniku obračuna glede na priključek s katerim je uporabnik povezan z javno infrastrukturo oziroma infrastrukturno omrežje po katerem se mu dobavlja javna dobrina. Ta del cene je fiksni in predstavlja namenski vir za financiranje razvoja ter investicijskega vzdrževanja in obnavljanja omrežja po katerem se vrši izvajanje predmetne javne službe.

V skladu z navedeno Uredbo se cena za uporabnika oblikuje v višini, ki pokriva vse dejansko nastale stroške dobave javne dobrine po načelu »uporabnik/onesnaževalec« plača, poleg tega pa zagotavlja vir za osnovno obnovo ter razvoj infrastrukturnega omrežja. V preteklosti cena storitve, ki jo je plačal uporabnik, v mnogih primerih ni zadoščala za pokrivanje stroškov izvajanja dejavnosti, pri čemer je bil primanjkljaj viden predvsem v stalni praksi odpisovanja amortizacije v breme razvoja in obnove javne infrastrukture oziroma omrežja.

V preteklosti je sicer bilo mogoče opisano anomalijo prevaliti v breme občinskega proračuna ali dejavnosti, nova pravila pa takšnega ravnanja ne dopuščajo, zato se mora omrežnina zbirati na posebnem kontu občinskega proračuna in namensko uporabiti za investicijsko vzdrževanje in razvoj infrastrukturnega omrežja. Model je tako danes precej jasan, transparenten, tako da vsi deležniki, tako uporabnik kot izvajalec ter tudi občina kot lastnik infrastrukture vedo kakšen del stroškov povzročajo in kakšen je njihov del bremena izvajanja dejavnosti predmetne javne službe in oskrbe z določeno javno dobrino. Danes nova ureditev tudi ne pozna več »razlikovanja« med posameznimi skupinami uporabnikov (torej med gospodarstvom in gospodinjstvi), kar pomeni, da se cen ne razlikuje. Namesto neposredne diferenciacije cene obstoječa zakonodaja napotuje na **»subvencioniranje« uporabnikov, ki niso gospodarski uporabniki** (za gospodarske uporabnike bi se namreč subvencioniranje smatralo kot nedovoljena pomoč in z vidika zagotavljanja konkurenčnosti trga ni dovoljena). S subvencioniranjem negospodarskih uporabnikov je tako mogoče del bremena neposredno iz uporabnika prenesti na občinski proračun, ki v ta namen oblikuje subvencijo kot posebno postavko v proračunu in z njo pokriva bodisi storitveni del cene bodisi omrežninski del cene. Glede na navedeno tako nova ureditev ne pozna več »razlikovanja« med posameznimi skupinami uporabnikov, pozna pa razlikovanje med posameznimi »upravičenci« do subvencije. Upravičenci do subvencije so glede na Uredbo lahko zgolj fizične osebe in tiste pravne osebe, ki opravljajo nepridobitno dejavnost oz. dejavnost javnega pomena.

Glede na navedeno, v nadaljevanju prikazujemo izračun kalkulativnih elementov cene izvajanja lokalne gospodarske javne službe oskrba s pitno vodo v Občini Radenci, po metodologiji in sistemu kot ga predvideva Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. št. 87/2012), pri čemer se kot že navedeno, dejanska cena, ki bremeni končnega uporabnika, določi v okviru določitve deleža subvencije, ki jo občina nameni pokrivanju razlike do polne cene izvajanja javne službe. V skladu z Uredbo je končna cena dobave javnih storitev uporabnikom (CENA GJS) v grobem sestavljena iz stroškov izvajanja storitev glede na izkazane lastne stroške izvajalca (LC), stroškov omrežnine (OMR), ki predstavljajo nadomestilo za uporabo omrežja po katerem se vrši javna služba in vsebuje stroške amortizacije (AM) infrastrukture, povečane za stroške zavarovanja (ZAV) in financiranja infrastrukture (FININFRA) ter iz morebitne okoljske in drugih dajatev (OD) in morebitnih stroškov odškodnin (ODSK) za služnost in škodo povezano z omrežjem oz. javno infrastrukturo:

$$\text{CENA GJS} = \text{LC} + \text{OMR} + \text{OD} \quad (1)$$

$$\text{OMR} = \text{AM} + \text{ZAV} + \text{FININFRA} + \text{ODSK} \quad (2)$$

Posamezni glavni segmenti cene storitve, se na računu izkazujejo ločeno, in sicer tako da je iz kalkulacije razvidno, kolikšen del skupne cene odpade na posamezen segment, pri čemer se OMR obračunava glede na število in kapaciteto priključkov s katerimi so uporabniki priključeni na omrežje. Ob tem, kot že navedeno, ločimo t.i. predračunsko (ocenjeno) ceno, ki temelji na predvidenih stroških in količinah javne storitve in t.i. obračunsko ceno, ki se določi za nazaj na podlagi dejanskih vrednosti obdobja. Na tej podlagi se enkrat letno opravi uskladitev z dejanskimi vrednostmi. Uredba v svojem 9. členu poleg strukture cene, določa tudi da se naj izdelovalec elaborata pri izračunu cene zgleduje po t.i. primerljivih območjih, prav tako pa v tem členu zakonodajalec določa, da se pripravi primerjava nekaterih ekonomskih kazalcev izvajalca s povprečjem panoge. Glede na dejstvo, da se javna služba v Občini Radenci opravlja v okviru režijskega obrata, slednje po naši oceni ni smiselno, saj običajni elementi primerljivosti zanj niso uporabni (npr. pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti, gospodarnost poslovanja, dobičkovnost poslovanja, ipd.)

2. Pregled izvajanja javne službe oskrba s pitno vodo (VOD) v preteklem obdobju

V skladu z **Uredbo** mora izvajalec javne službe pristojnemu ministrstvu enkrat letno (predvidoma do konca marca tekočega leta), poročati o izvajanju javne službe za preteklo leto in poslati poročilo, ki vsebuje podatke, potrebne za določitev vrednosti t.i. *primerljivih območij* izvajanja javnih služb po Sloveniji. Čeprav z novo Uredbo za uveljavitev nove ali spremenjene cene storitev javne službe ni več potrebna pridobitev predhodnega strokovnega mnenja pristojnega ministrstva, in je cena v polni pristojnosti občine, pa je zaradi statističnega spremljanja potrebno poročati o izvajanju javne službe v preteklem obdobju, v tem okviru pa še zlasti poročati o obračunski, potrjeni in zaračunani ceni storitve javne službe za del, ki se nanaša na ceno variabilnega dela javne službe ter o ceni omrežnine, ki se tiče izrabe javne infrastrukture za preteklo obdobje, o količini opravljene storitve javne službe v preteklem obdobju, o višini subvencije, namenjene za del, ki se nanaša na omrežnino ali stroške javne infrastrukture, in za del, ki se nanaša na ceno izvajanja javne službe in druge podatke, potrebne za določitev primerljivih območij kot to določa *Uredba*. Pri poročanju je potrebno po najboljši moči pojasniti odmike med ocenjenimi vrednostmi stroškov in količin ter dejansko zabeleženimi vrednostmi stroškov in količin. V ta namen smo v začetku tega dokumenta, delno pa v nadaljevanju, pripravili kratek pregled navedenih podatkov, pri čemer moramo poudariti, da je primerjanje predračunskih in obračunskih vrednosti mogoče samo za zadnje obdobje za katerega je že na voljo končni obračun in potrjena bilanca izvajanja javne službe, to je za leto 2019, medtem ko je za leto 2020 na voljo zgolj ocena, končni obračun dejanskih vrednosti pa bo na voljo po oddaji zaključnih računov.

Tabela 1: Analiza predračunskih in obračunskih vrednosti (9.čl. Uredbe) za preteklo obdobje

Predračunska količina 2019	Obračunska količina 2019	Odmik v m ³
500.000 m ³	488.621 m ³	-11.379
Predračunski stroški 2019	Obračunski stroški 2019	Odmik v €
227.717 €	257.277 €	+29.560 €
Predračunska cena 2019	Obračunska cena 2019	Odmik v €/m ³
0,4554 €/m ³	0,5265 €/m ³	+0,1162 €/m ³
Ocena stroškov 2020	Ocena količin za leto 2020	Ocena obračunske cene 2020
287.191 €	446.845 m ³	0,6427 €/m ³

Pojasnilo odmikov obračunske cene od predračunske in od potrjene cene za preteklo obdobje:

Kot je razvidno iz Tabele 1 zgoraj so bile predračunske oz. ocenjene vrednosti izvajanja dejavnosti predvidene v nekaj drugačni višini kot tiste ob zaključku poslovnega leta (t.i. obračunske vrednosti). Pri dobavljenih količinah vidimo, da so slednje nekoliko nižje kot načrtovane, tako v letu 2019, predvsem pa v letu 2020. Velik del slednjega lahko pripišemo tudi pojavu zdravstvene krize v letu 2020, ki je porabo vode znižala predvsem pri gospodarskih odjemalcih. V okviru predvidenih in obračunskih stroškov vidimo, da so bili slednji nekoliko višji, pri čemer ni odveč omeniti, da je režijski obrat v zadnjih dveh letih šele vzpostavljala izvajanje javne službe in bil tako v veliki meri še zmeraj odvisen od zunanjih izvajalcev, kar je spremenilo tudi del načrtovanega stroškovnika in njihovo strukturo. Prav tako je občina v letu 2020 prvič nekatere upravičene splošne stroške knjižila na režijski obrat, kar je skladno z računovodskimi standardi in s potrebo po bolj jasnem vodenju in razmejevanju stroškov med posameznimi enotami in stroškovnimi mesti znotraj občine in režijskega obrata.

3. Cena storitve izvajanja javne službe oskrba s pitno vodo – vodarina v letu 2021

Cena storitve izvajanja javne službe oskrba s pitno vodo (VOD), predstavlja variabilni del cene izvajanja javne službe in se uporabnikom zaračunava glede na obseg dobavljene vode – vodarina. Obračunska enota je m³, cena pa zajema stroške, ki jih je mogoče povezati z opravljanjem storitev te javne službe in vključuje vse skupine stroškov, ki jih določa 8. odst., 16. čl. Uredbe, načeloma pa so to (LC – lastna cena); neposredni stroški materiala in storitev, neposredni stroški dela, drugi neposredni stroški, posredni proizvodjalni stroški, ki vključujejo tudi del amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev ter splošni stroški nabavno-prodajne in upravne funkcije, morebitni stroški financiranja, ipd. Uredba v okviru oblikovanja cen loči med t.i. *predračunsko ceno za tekoče leto* in t.i. *obračunsko ceno izvajanja storitev*. Predračunska cena temelji na ocenjenih vrednostih stroškov in ocenjenem obsega izvajanja javne službe ter kot taka nadomešča ceno, ki bo temeljila na dejanskih vrednostih obdobja. Glede na četrty odstavka 21. člena Uredbe, izvajalec določa za tekoče leto ocenjeno predračunsko vrednost cene, posledično pa potem naslednje leto ugotovi dejansko stanje in opravi poračun. V tem okviru je potrebno razumeti tudi ocenjene vrednosti stroškov in količin za tekoče leto. V Tabeli smo prikazali vrednosti za preteklo obdobje in ocenili vrednosti izvajanja za tekoče leto ter leto 2021, na podlagi katerih se je oblikovala »**predračunska cena**« izvajanja, ki pa bo po izteku predračunskega obdobja korigirana z dejanskimi vrednostmi in posledično določena t.i. »**obračunska cena**« izvajanja (zaradi že navedenih razlogov razpolagamo zgolj z obračunskimi vrednostmi iz leta 2019).

Tabela 2: Pretekle, obračunske, predračunske in predvidene vrednosti izvajanja javne službe VOD

	V €	2019*	2020**	2021***
Neposredni stroški izvajanja GJS – materialni		125.080	66.675	73.250
Neposredni stroški izvajanja GJS – storitve		48.305	129.794	130.225
Neposredni stroški izvajanja GJS – delo		67.810	56.717	65.500
Neposredni stroški izvajanja GJS - splošni		4.786	21.155	22.575
Skupaj neposredni (proizvajalni) stroški (PS)		245.982	274.341	291.550
Posredni (splošni) stroški izvajanja storitev (SS)		11.295	12.850	13.450
Skupaj stroški GJS oskrba s pitno vodo (SK)		257.277	287.191	305.000
Lastna cena (LC) na enoto opravljene storitve (€/m³)		0,5265	0,6427	0,6747
Količina obsega izvedene storitve v m ³		488.621	446.845	452.050

*obračunska vrednost / **ocena stroškov za predhodno leto / *** predračunska ocena stroškov za 2021

Kot je razvidno iz Tabele 2, se glede na gibanje stroškov v preteklosti in glede na pričakovane stroške v tekočem obdobju ter glede na predvideno količino opravljene storitve, pričakuje in zato predlaga za leto 2021 izvajanja storitev rezervacija stroškov izvajanja javne službe v višini okoli 305.000 €, kar pomeni ob ocenjeni količini 452.050 m³, »**predračunsko ceno**« za uporabnike brez subvencije v višini **0,6747 €/m³**. Slednje je za +6,1% več kot znaša ocena obračunske cene za leto 2020 in tako ostaja na nivoju kot je bila zaračunana uporabnikom v preteklem letu, to je letu 2020.

Strošek priprave in dobave vode – zunanji izvajalec. V okviru navedenega je potrebno opozoriti na spremembo strukture cene, kjer se del materialnih stroškov prestavi v stroške storitev. Gre za uskladitev knjiženja z dejanskim stanjem, saj postopek priprave in dobave vode za občino Radenci opravlja zunanji izvajalec in sicer – **JP Prlekija**. Glede na izkazane stroške preteklih let in glede na oceno za leto 2021 menimo, da ta **strošek ustreza vrednosti okoli 82.000 € oz. 0,18 €/m³**.

3.1. Primerjava cene vodarine s primerljivimi območji (9.čl. Uredbe)

V skladu z Uredbo na tem mestu navajamo tudi podatek o t.i. primerljivih območjih, kot to zahteva Uredba v svojem 9. členu. Glede na analize MOP (MOP 2014, ko je bila pripravljena zadnja študija o primerljivih območjih in je javno dostopna) vidimo, da znaša:

- povprečna obračunska cena GJS oskrbe s pitno vodo za občine z več kot 3.500 prebivalci in s povprečno gostoto prebivalstva do 5 okviro 0,7571 €/m³
- zaračunana cena GJS oskrbe za občine z več kot 3.500 prebivalci in s povprečno gostoto prebivalstva do 5 okviro 0,7047 €/m³,
- kar pomeni, da je strošek oskrbe s pitno vodo v občini Radenci, v predlagani višini 0,6250 €/m³ za leto 2021, nekoliko pod povprečjem občin v primerljivi kategoriji.

3.2. Primerjava uspešnosti izvajalca javne službe s povprečjem panoge E36 (9.čl. Uredbe)

kazalnik	Izvajalec GJS	Povprečje panoge E36	Indeks RO/panoga
Pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti	3,19	1,26	2,53
Gospodarnost poslovanja	0,93	1,02	0,91
Povprečna mesečna plača na zaposlenca v €	1.752	1.783	0,98

Pospešeni koeficient likvidnosti (pokritost kratkoročnih obveznosti)

$(\text{kratkoročna sredstva} + \text{AČR} - \text{zaloge}) / (\text{kratkoročne obveznosti} + \text{PČR})$

Kazalnik pokaže ali najbolj likvidna sredstva zadoščajo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti z namenom ugotavljanja plačilne sposobnosti oz. likvidnosti izvajalca. Če je vrednost kazalnika večja od 1 potem ima izvajalec dovolj likvidnih sredstev za pokrivanje kratkoročnih obveznosti.

Gospodarnost poslovanja = prihodki/odhodki

Kazalnik gospodarnosti (celotne) odraža ekonomičnost poslovanja s prikazom intenzivnosti odmika prihodkov od odhodkov. Izvajalec je bolj uspešen, če je vrednost kazalnika večja od 1 in manj uspešen v kolikor je vrednost manjša od 1. Gre za izkazovanje presežka prihodkov nad odhodki.

Povprečna mesečna plača na zaposlenega

Kazalnik prikazuje povprečno mesečno plačo oz. stroške dela na zaposlenega pri izvajalcu.

4. Določitev vrednosti omrežnine za izrabo javne infrastrukture v letu 2021

Glede na navedena izhodišča iz predhodnih točk besedila in v skladu z *Uredbo* ter pravili finančne in računovodske stroke, smo v nadaljevanju ocenili še ustrezno vrednost **fiksne dela cene, to je t.i. »omrežnine«, krajše »OMR«** za tekoče leto. **Uredba** omrežnino opredeljuje kot fiksno kategorijo končne cene javne službe, ki vključuje (6. odst., 16. čl. *Uredbe*): stroške amortizacije ali najema osnovnih sredstev in naprav, ki so javna infrastruktura, stroške zavarovanja infrastrukture javne službe, stroške odškodnin, ki vključujejo odškodnine za služnost, povzročeno škodo povezano z gradnjo, obnovo in vzdrževanjem infrastrukture javne službe in odhodke financiranja v okviru stroškov omrežnine, ki vključujejo obresti in druge stroške, povezane z dolžniškim financiranjem gradnje ali obnove infrastrukture javne službe. Omrežnina se določi na letni ravni in se obračunava glede na zmogljivost priključkov, določenih s premerom vodovera, skladno s preglednico iz 17. čl. *Uredbe*, izračuna pa se tako, da se vsota vseh stroškov deli z vsoto faktorjev omrežnine na vodoverih, tako dobljeni količnik pa se v nadaljevanju pomnoži s faktorjem omrežnine glede na premer obračunskega vodovera.

I. Izhodišče: Vrednost in obseg vodovodnega omrežja v občini Radenci v 2021 - ocena

Omrežje za oskrbo s pitno vodo v občini Radenci – stanje glede na knjigovodske evidence	
Dolžina omrežja (v m)	144.577 m
Število vodnjakov, vodohranov in prečrpalnih postaj	7
Število hidrantov	182
Število priključkov (DN)	1.739
- od tega gospodarstvo	130
- od tega negospodarstvo	1.609
Ocena obsega dobavljene vode (v m ³)	cca. 452.050
Vrednost omrežja – infrastrukture (v €)	10.358.259

Na področju vodovodnega omrežja občine Radenci se nahajajo naselja Radenci, Okoslavci, Murščak, Hrastje Mota, Vučja vas, Vrh-Breg, Vrh-Grabe in Zabrščina. Vodovodno omrežje poteka delno po ravninskem, delno po gričevnatem območju občine, v manjšem delu tudi pod asfaltnimi površinami. Na omrežju se nahajajo črpališča za dvig tlaka v Paričjaku, Kapeli, Radencih in Janževem vrhu ter vodohran Juder in Kapela. Omrežje sestavljajo vodovodne cevi različnih dimenzij iz PE materiala, v manjšem obsegu pa cevi iz nodularne zlitine. Omrežje je zgrajeno na posteljico iz peska v globini cca. 1,2 m do 1,5 m. V pretežnem delu je omrežje grajeno na zemljiščih brez asfalta, v preostalem delu je nad omrežjem asfalt. Trenutno zavedena knjigovodska vrednost omrežja v lasti občine Radenci znaša 3.822.636 € in predstavlja zgolj staro omrežje, ki še ne zajema tudi novozgrajenega omrežja oz. infrastrukture iz t.i. sistema C, kjer občina sodeluje v skupnem projektu izgradnje omrežja s preostalimi občinami. V letu 2021 se predvideva, da bo občina aktivirala in v evidence vpisala del omrežja v vrednosti 1.627.956 €, v evidencah drugih občin pa pripada občini Radenci še okoli 4,8 mio € vrednosti na omrežju kar pomeni skupno vrednost omrežja po kateri občina Radenci dobavlja vodo uporabnikom, v znesku 10.308.361 €. V okviru tega se določa tudi omrežnina za uporabnike kot sledi.

II. Izhodišče: povprečna letna vrednost amortizacije kot dela omrežnine

Na podlagi podatkov o nabavni vrednosti infrastrukture namenjene izvajanju dejavnosti oskrbe s pitno vodo in knjigovodskih evidencah ter popisih kot jih beležijo v občini Radenci, smo v skladu z **Uredbo** izračunali amortizacijske vrednosti v okviru amortizacijskih stopenj kot jih za infrastrukturne objekte in naprave predvideva *Uredba* ter določili skupno vrednost amortizacije (AM) za tekoče leto izvajanja javne službe v višini 191.358 €. Slednje ustreza nekaj manj kot 2% skupne nabavne vrednosti omrežja, ki sicer znaša 10.358.259 €. Od tega je približno tretjina vrednosti že skoraj v celoti amortizirana, saj izhaja iz starega omrežja, ki ga v svojih knjigovodskih evidencah izkazuje občina, preostanek pa izhaja iz novo zgrajenega omrežja, ki bo postopoma preneseno v knjigovodske evidence občine Radenci. Temu primerno se je v zadnjem obdobju tudi povišala vrednost omrežnine, ki jo plačujejo uporabniki za različne dimenzije priključkov, kar pa ni neobičajno v primeru obnove in dograditve starega omrežja. Omrežnina namreč predstavlja amortizacijo vrednosti celotnega omrežja po katerem se izvaja javna služba in je odvisna od nabavne ter še neodpisane vrednosti omrežja ter tudi od stopnje izkoriščenosti omrežja. Glede na navedeno je pričakovati, da se bo strošek omrežnine v prihodnje zniževal in sčasoma manj obremenjeval posamezne uporabnike. Poleg tega je mogoče del omrežnine tudi subvencionirati, kar je v domeni občine in kar je občina Radenci do sedaj tudi naredila. V tem okviru se sicer zbere manj sredstev za obnove omrežja v prihodnje, vendar v okviru uporabe relativno novega omrežja to ne predstavlja večjega problema.

III. Izhodišče – strošek financiranja in zavarovanja javne gospodarske infrastrukture

V okviru določitve izhodiščne vrednosti omrežnine je mogoče kot priznan element uvrstiti tudi morebitne stroške financiranja in zavarovanja infrastrukture. Glede na pridobljene podatke, ni na obstoječo javno infrastrukturo vezan noben dolžniški instrument, zato smo za tekoče leto izvajanja dejavnosti predvideli stroške iz tega naslova v višini 0 €. Stroškom amortizacije pa smo dodali še element zavarovanja omrežja v ocenjeni višini 14.931 € oziroma okoli 0,14% skupne vrednosti, stroške predvidenih nadomestil in odškodnin za uporabo zemljišč v vrednosti 2.280 € ter pričakovane stroške zamenjav in vzdrževanja vodomero v višini 49.597 € oz. okoli 0,48% celotne nabavne vrednosti omrežja po katerem občina Radenci dobavlja pitno vodo svojim uporabnikom.

Glede na navedena izhodišča v točkah od I.-III. , so tako v tabeli v nadaljevanju prikazane omrežnine (OMR) za posamezne priključke s katerimi so uporabniki priključeni na omrežje. *Skupni zbir vseh omrežnin, pobranih na območju občine pa predstavlja vir za vsa investicijska dela na predmetnih infrastrukturnih objektih in napravah.* V okviru svojih zmožnosti se lahko občina odloči za subvencijo omrežnine uporabniku, ki ne izvajajo pridobitne dejavnosti.

Tabela 3: OMREŽNINA (OMR) PRIPADAJOČA INFRASTRUKTURI - VODOVOD - OBČINA RADENCI – leto 2021

OMREŽNINA (OMR) PRIPADAJOČA INFRASTRUKTURI - VODOVOD - LETO 2019								
PRIKLJUČEK (DN)	PRETOK (m ³ /h)	FAKTOR OMR	ŠT PRIKLJUČKOV (DN)	ŠT DN x FAKTOR OMR	OMR na priključek (€/mesec)	OMR – skupaj (€/mesec)	OMR – skupaj (€/leto)	
DN ≤ 20	3	1,00	1.691	1.691	8,5274	14.419,83	173.038,00	
20 < DN < 40	5	3,00	21	63	25,5822	537,23	6.446,71	
40 ≤ DN < 50	7	10,00	8	80	85,2740	682,19	8.186,30	
50 ≤ DN < 65	12	15,00	16	240	127,9110	2.046,58	24.558,91	
65 ≤ DN < 80	30	30,00	0	0	255,8220	0,00	0,00	
80 ≤ DN < 100	100	50,00	1	50	426,3700	426,37	5.116,44	
100 ≤ DN < 150	150	100,00	0	0	852,7400	0,00	0,00	
DN ≤ 150	300	200,00	2	400	1.705,4800	3.410,96	40.931,52	
SKUPAJ			1.739	2.524		21.523,16	258.277,89	
OMREŽNINA SKUPAJ					258.277,89			
OMREŽNINA ZA F= 1,00 / LETO					102,3288			
OMREŽNINA ZA F= 1,00 / MESEC					8,5274			

OMR (VOD) v €/leto	OMR – uporabniki – občina
ŠT DN x FAKTOR OMR	100,00%
vodovod / strošek amortizacije	191.470
stroški zavarovanja	14.931
stroški nadomestil in vodomero	51.877
Skupaj stroški OMR_vodovodni sistem	258.278

Glede na prikazan izračun lahko ugotovimo, da po analizi MOP o primerljivih območjih v Sloveniji, občina Radenci spada med tiste z omrežnino za najmanjši priključek nekoliko višja od povprečja, ki sicer znaša 5,77 € na DN20 v občinah, ki so primerljive občini Radenci.

5. Simulacija finančnih učinkov za uporabnika in občino v primeru subvencioniranja

V nadaljevanju je prikazana še simulacija polne in morebitne subvencionirane cene za »povprečnega (cca. poraba 12 m³ na mesec)« uporabnika. Glede na navedbe v predhodnih točkah je sedanja cena t.i. predračunska cena in zajema načrtovane količine. Obračunsko ceno in dejanske količine za tekoče leto smo prikazali v tabelah na predhodnih straneh tega elaborata, prav tako smo tam prikazali veljavno potrjeno ceno izvajanja storitev preteklih let. Prikazana predračunska cena, kot že povedano tudi ni nujno zaračunana cena storitve, saj se slednja zmanjša za morebitne subvencije, razlika med potrjeno in zaračunano ceno pa v tem primeru bremeni proračun občine.

Simulacija učinkov za uporabnika (primer: poraba 12 m³/mesec) – oskrba z vodo (VOD)

VODARINA - VODOOSKRBA	m ³	Cena/enoto	Skupaj	
cena storitve - vodarina	12	0,6747	8,0964	
omrežnina na priključek	DN ≤ 20	8,5274	8,5274	SUB-OMR
Skupaj cena - subvencija 0,0%			16,6238	16,6238
Skupaj cena - subvencija 25%			12,4679	14,4920
Skupaj cena - subvencija 47,02%			8,8065	12,6138
Skupaj cena - subvencija 75%			4,1560	10,2283
Skupaj cena - subvencija 100%			0,0000	8,0964

Glede na simulacije znaša tako izhodiščna vrednost **polne cene** za oskrbo s pitno vodo (storitev in omrežnina) cca. 16,6 €+DDV mesečno. V primeru da se občina odloči in uporabnikom subvencionira polno ceno javne službe, se cena ustrezno zniža. Za razliko do polne cene mora občina zagotoviti sredstva v proračunu, ki smo jih približno ocenili v Tabeli 4, končni znesek pa je odvisen od višine subvencije in količine storitve (količina vode v m³ in obsega DN priključka).

Tabela 4: Ocena potrebnih sredstev v proračunu za subvencioniranje v letu 2021 - VOD

Subvencija za GJS oskrba s pitno vodo			
Stopnja subvencije	Subvencija storitve	Subvencija omrežnine	Subvencija – SKUPAJ
0%	0	0	0
25%	29.856	44.059	73.914
47,02%	56.158	82.874	139.032
75%	89.567	132.176	221.743
100%	119.423	176.235	295.657

Poudariti je potrebno, da občina nima pristojnosti spreminjati metodologije za oblikovanje cene storitev kot jo določa **Uredba**, ima pa pristojnost določiti višino morebitne subvencije za posamezno kategorijo cene. Glede na to predlagamo, da se občinski svet opredeli o predlogu v skladu z navedenimi izhodišči in zmožnostmi občinskega proračuna za tekoče leto².

²Dokument je utemeljen in pripravljen na podlagi vstopnih podatkov, ki jih je podal naročnik, ki tudi odgovarja za točnost podatkov, pripravljavec gradiva pa s tem omejuje svojo odgovornost za pripravo tega gradiva.